Tizenkilenczedik évfolyam. 226. szám. Kolozsvárt, csütörtök, október 6. 1898.

SZERKESZTŐI IRODA:
Belmagyar-utcza végén (Máriaffy-ház) a hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az „ELLENZÉK“ előfizetési dija:
Egész évre 16 frt v. 32 korona. | Negyedévre 4 frt v. 8 korona.
Félévre 8 frt v. 16 korona. | 1 hóra 1 frt 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr., vagy 10 fillér.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon sz.: 9. POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP. Telefon sz.: 9.

KIADÓ-HIVATAL:
Kolozsvárt, Belközép-utcza 33-ik szám.

Egy négyszög czentiméternyi tér ára 4 krajczár. Gyárosok kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.
Reklam sora 1 forint.
Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.
Hivatalos közlemények sora: 5 forint.
Nyilttéri czikkek: garmond sora után 20 krajczár fizetendő.

Október 6.

Nemzeti történelmünk gyásznapjainak legsaomorubbjához értünk a mai nappal. Pedig 1000 év viszontagságos küzdelmei között szomoru napja sok volt a magyarnak. — Volt köztük olyan is, mint a mohácsi szörnyüséges katasztrófa rettenetes napja, a mely sok évszázra kiterjedő hatással boritotta a végzet hollószárnyait a nemzeti élet elhomályosult egére. De az aradi gyásznap rettenetesebb volt a mohácsinál is, mert annak a vadállatias kegyetlenségnek a szörnyü merényletében, mely negyvenkilencz év előtt tizenhárom tábornokot juttatott az aradi Golgotára, legmegdöbbentőbben tárta elő a nemzetet leigázó hatalomnak azt a hiedelmét, hogy a magyar nemzet életének világa Világosnál örökre elhomályosult, hogy Árpád nemzete a feltámadás reménye nélkül eltemetkezett.

És valóban csodálkozni lehet a nemzet életerejének azon szivósságán, a mi ezt a mindenféle jelenségekkel támogatott hiedelmet 19 év multán mégis megczáfolta, alaptalannak bizonyitotta!

A magyar nemzet annak a civilizatorius feladatnak a tejlesitése közben, a melyet geografiai helyzete Európa érdekében háritott reá, 1000 év tytáni küzdelmeiben kétszer kapott halálosnak látszó sebet. Egyszer a mohi pusztán gázolta le a nemzeti élet összes virágait a tatárok csordája. Háromszáz év mulva pedig Mohács gyásztérén látszott örökre porba omlani a nemzeti lobogó.

És csodálatos, hogy mind a két esetben a nemzeten oly szörnyüségesen vérző sebet ejtett ellenség maga kételkedett abban: vajjon halálos-e az a seb és e kétség mind a két esetben az országból kivonulásra, az elfoglalt positiók elhagyására inditotta az ellenség győztes csapatait.

A mohi ütközet után pusztasággá lönnek az ország vidékei, de a tatár khán óriási serege meg sem kisérlette urrá lenni a pusztaság felett, Mohácson királyával egygyütt elveszett a nemzet fegyverfogásra képes egész generatiója és a hatalmas török még sem látta alkalmasnak az időpontot arra, hogy világhóditó terveit birodalma határainak Nyugot felé való kitolásával valósitsa.

Ám a világosi gyásznap szomoru jelentősége épen abban lett a nemzet előtt igen hamar nyilvánvalóvá, hogy a feléje került idegen addig soha nem tapasztalt mohósággal ragadta meg az abban kinálkozott alkalmat régi vágyának, háromszáz éven át ádáz következetességgel munkált czéljának: Magyarország Ausztriába leendő beolvasztásának a megvalósitására.

És vajjon a külső látszat nyujtotta jelenségeket tekintve, nem helyesen vélekedett-e ez a hatalom.

Hisz az a reményeiben megtört, áldozataiban kimerült szerencsétlen nemzet, a melynek a világosi fegyverletételt követő napok magyarja mutatkozott, a halálra válás mindez jelenségét a legmegdöbbentőbb alakban tárta a világ elé.

És Európa czivilizált népeiről a szégyennek, azt az odiumát, a mit reájuk az aradi és ahoz hasonló tömeges vérengzések néma eltürése boritott, semmi sem enyhitheti annyira, mint annak feltevése, hogy a magyar nemzetet egy szerencsétlen kadaverré tette szemeikben a szabadságharcz nagy vérvesztésének szörnyüséges csapása, a mely után a négy folyó és hármas hegy birodalmában garázdálkodó bitor idegen nem a leigázás bakójának, hanem a kikerülhetlen temetkezés hivatásos orgánumának tünt fel előttük.

És magának annak a szörnyüségesen garázdálkodó hatalomnak nem az eszeveszettség supponálása, hanem csakis az szolgálhat az elkövetett szörnyüséges kegyetlenségekkel szemben némi mentségeül, hogy annyi hiába való kisérlet után végre elérkezettnek látta az időt, hogy megvalósitsa valamelyes felsőbb küldetés jelentőségével birónak vélt régi czélját, állandó törekvését, mely Magyarország önállóságában s a nemzet ahoz való ragaszkodásában látta érvényesülése legfőbb akadályát.

Ám a magyar nemzetnek eszébe jutott Job patriarcha felkiáltása, melylyel, hogy megerősitse hitét, önbizalmát, a végzet üldözéseiért esedezik és aa 50-es évek csapásaiban nem látott egyebet. mint az öt próbára tenni akaró isteni hatalom látogatásait, a melyekkel szemben nem a kétségbeesés sötét lemondását, hanem a néma türelem erőgyüjtését kell gyakorolnia.

És . . . „Kuruzslót, irt kerülve titkon,
Türve győztünk fájdalmainkon.“

Oh, hogy e győzelem értékében oly nagyon kételkedett az, a kinek hivatásul végzete a rabbá lett nemzet bilincseinek feloldását jelölte volt ki. Oh, hogy a kishitü opportunismusnak az a félénksége, mely csak a nemzet erőtlenségét, kimerültségét vette irányadó tényezőként figyelembe, nem gondolt a költő hirdette nagy igazságra, a melylyel eza „l á g y s i m o g a t á s“ a „s e b g y ó g y i t ó i r“ mérgező hatásától óvta nemzetét s azt hitte, hogy a nemzeti élettel ugy kell elbánnia, mint üvegházi növénynyel, mely nem az önálló fejlődés természetes utján, hanem az idegen talajból felszivodó anyagból nyeri életelemeit.!!

Hogy mire vezetett a békités hivatásának ez a felfogása, az frappans illustratióját látta a napokban, a mikor a képviselőház többségének cynismusa kapva kapott az október hatodiki s z ü n e t felajánlásán, de kézzel lábbal tiltakozott az ellen a feltevés ellen, hogy a szünetet a negyvenkilencz évvel ezelőtt vértanu halált halt dicsők emléke iránti kegyeletből fogadja el.

Ám ha visszatekintünk a magyar nemzet ezer éves történelmére, lehetetlen, hogy még ily bántó jelenségek daczára is átengedjük magunkat a kétségbeesés érzületének, — a mely azt mondja, hogy igaza volt a költőnek, a ki a nemzet hajóját a rév sekélyén való megfenekléstől féltette.

A nemzet életében, ezer éven át, sűrün váltakoztak apály és dagály. De ha a Mária Therézia inaugurálta simogatás rendszerét tulélte a magyar nemzet és II. József vakmerő támadásaitól felserkentve, ismét tudatára jött kötelességének, a melylyel alkotmányos szabadságának tartozik akkor a történelmi igazságába vetett hit bizalmával merjük kirdetni, hogy a nemzet g y á s z n a p j a r a való emlékezés az ö r ö m n a p o k r a való jogot váltja ki.

Azért csak tartsuk ébren az aradi gyásznap szomoru emlékét s az emlékezés Janus arczával vessük egyik tekintetünket a multba, a honnan a tanulságokat, a másikat a jövőbe, a honnan az előttünk levő feladatokra szóló intelmet kell meritenünk.

V. A.

Politikai hir.

Magyar királyi Gotterhalte. Van már ilyen is. Tegnap óta van csak; de az ilyen dolgok fejlődni szoktak haladtukban, crescunt eundo. Fölemeljük tehát tiltakozó szavunkat mindjárt az első eset ellen. Sopronban történt az első eset, a magyar királyi honvédseregnek a magyar állam pénzén emelt ezt az uj intézetét a Gotterhalte hangjainál szentelték fel. Ebben a procedurában az izetlenség vetekszik a törvénytelenséggel. Ha az osztrák Landwehr valamely ünnepénél a magyar Himnuszt játszaná a zenekar, menten elcsapnák azt, a ki ezt a botrányt okozta. Jól is tennék. De akkor hadd vegye el a büntetését az is, a ki a magyar királyi honvédség ünnepén az osztrák himnuszt játsza el. Mert különben könnyen támadhatna az a gyülöletes látszat, hogy az osztrák katonai szellem üt majd tanyát a nemzeti aspirácziók megvalósitására szánt uj intézményekben.

A kiegyezés.

A kvótabizottság ülése.

Bécs, okt. 6.

Az osztrák kvótabizottság ma délelőtt tartott alakuló ülésén elnöknek: Schönborn grófot, alelnöknek: Jaworskit, előadónak: Beer udvari tanácsost választották meg. Az elnök szükségesnek látja, hogy az osztrák kvótabizottság már e hó 8-án, szombaton, Budapesten legyen, hogy a magyar bizottsággal konferencziákat tarthasson. Beer ezt ellenzi, mert szükségesnek látja, hogy az osztrák kvótabizottság előbb megállapodásra jusson, — a legutolsó magyar közlés feltételei felett. Ő a maga részéről szombaton semmiesetre sem lehet Budapesten, mert beteg és és pénteken operácziónak kell magát alávetnie. Thun gróf minden halogatást ellenez, mert hiszen — ugymond — ugy is azt mondják Magyarországon, hogy az osztrák parlament a mostani taktikájával frivol játékot üz s nem akarja, hogy ez a látszat megvalósulást nyerjen az által, hogy a kvótabizottság elhalassza a már megállapitott terminust.

Steinländer határozottan tiltakozik a miniszterelnök imputácziója ellen. A miniszterelnök ne keressen ürügyet a Reichsrath munkaképtelenségének konstatálására. Ugy is tudjuk, hogy csak ezt keresi a miniszterelnök ur, de a kvótabizottság szereplése nem fog neki erre alkalmat adni. A miniszterelnök ne legyen olyan naiv, hogy azt képzelje, hogy el tudja velünk hitetni azt, hogy ez a kétnapi halasztás valamit megakaszthatna. A bizottság végül Thun gróf felvilágositó szavai után elhatározta, hogy nem 8-án, hanem 10-én, hétfőn utazik Budapestre és ezt táviratilag közli a magyar kvóta-bizottsággal és annak elnökével, Széll Kálmánnal.

A Reichsrath ülése.

Bécs, okt. 5.

A Reichsrathban foly a vita minden obstrukczió nélkül. Az egyes szónokok közül érdekes volt Schlezinger beszéde, ki a magyar zsidók ellen fordul. Azt mondja, hogy az osztrák kormány midig csak R o t h s h i l d é k a t i m á d j a. A zsidók arra törekednek, hogy megsemmisitsék a dinasztikus érzést. Thun miniszterelnök is csak a zsidókat tünteti ki, élő példája ennek Blum kitüntetése. Az osztrák miniszterek mindig csak a zsidók érdekeit védik és nem a népét. De a nép átka fejükre fog szállani és ha megszavaztatják a kiegyezést, Ausztria lakói majdan azt fogják mondani: „Bárcsak vitte volna el őket az ördög!“

Lueger Schlesinger szavai kapcsán azt óhajtja, hogy nem a kiegyezés megszavazása után, hanem a megszavazása előtt vigye el a miniszereket az ördög. Igy legalább a népeknek is lesz belőle valami hasznuk. Nem akar hosszasabban beszélni, mert hiszen a többség konokul hallgat. Ausztria mindig Javorszky szájából tudja meg, mit mért rájuk a sors.

Kiemeli aztán azt a momentumot, a mely a kiegyezési javaslatok sorrendjén nyilvánul. Hangsulyozza, hogy három olyan törvényjavaslat van, a mely az aranyérték behozatalával foglalkozik. Ausztriában minden pénzügyminiszter azzal kezdi müködését, hogy az aranyborju előtt meghajol. Igy lesz az mindaddig, mig azt az állást végképp meg nem szüntetik. Meghajol a kormány első sorban a zsidók előtt, aztán Magyarország előtt, a mikor az Osztrák-magyar bank a magyarok rendelkezésére bocsátja, mondván: „Kedves magyarom, a bank a tied legyen.“ További reverencziával hajlanak a nagybirtokosok és a termelők előtt, a galiczíai „petroleurök“ előtt, a kiket ugy tüntet föl, mintha a legnemesebb emberek volnának, pedig a kinzások dolgában a legborzasztóbb dolgokat vitték végbe.

E hajlongások után a tartományoknak és a keresztényeknek is akarnak valamit adni. A kiegyezési javaslatok során benyujtanak olyan szemfényvesztő dolgokat, a melyekkel félre akarják vezetni a népeket. A statisztikával hintenek port az emberek szemeibe, pedig ez a tudomány csak arra való, hogy elkápráztassa a népeket, megtévessze az embereket. A legnagyobb müvészetet a magyarok produkálják e tudománynyal. Kimutatják, hogy az ő 33 százalékos kvótájuk tulsok, elég volna 20 százalék. Ha azt megadnók nekik, kimutatnák, hogy elég a 10 százalék. Aztán kiszámitanák, hogy elég az 5 százalék. Végül, hogy semmit se fizessenek. És ha ezt is megadnók nekik, kimutatnák, hogy Ausztria fizessen még nekik valamit. (Zajos derültség. Viharos taps.)

Lueger kirohanását igy fejezte be:

Ma mindenben alárendeltjei vagyunk Magyarországnak. A vasuti kérdés nincs megoldva, a déli vasuti állomositása függőben marad, mert Magyarország akadályozóa van. Az osztrák kormány **nem szolgája, hanem bérencze a magyar érdekeknek**. (Nagy zaj. Ellentmondás rendre!)

A Dreyfus-pör reviziója.

Páris, október 4.

A fölebbviteli törvényszék elnökévé Périvier helyébe, aki tudvalevőleg a Zola-pör első tárgyalásán a versaillesi esküdtszék előtt törvényszék elnöke volt, Forichont nevezték

---

AZ „ELLENZEK“ TÁRCZÁJA.

1898. október 6.

Vértanuk emléke.

I.

Ezer évet ünneplő magyarom!
Miért ül ma sötét bánat arczodon?
Ezer évnek dicsősége nem hevit —
Vagy e napra tartogattad multad minden
könnyeit? . . .

Nem ezer év szenvedését gyászolod: —
Megbékülnek egymással a századok;
De a seb, mely Aradon nyilt sziveden:
Ma is ott van, ma is ott ég olthatatlan,
végtelen.

El nem oltja omló könnynek zápora,
Nem enyhiti felejtésnek balzsama:
A haza-föld szive dobban, szive fáj —
És e földnek népe csak tür, csak sohajtoz s
egyre vár . . .

II.

Sohajtás kél csak ajkainkon,
Epekedés a lant szava, —
Elhalt Kossuthnak szózatával
Az utolsó, szent harsona.

Hogy zugott az, miként rivalgott
A milljók szivében lángra gyu't;
Feltámadt a mesékbe' ringó,
Kilenczszáz éves büszke mult;

Zászlót bontott a honszeretet —
Alatta ifju, férfi, agg,
Hogy a szabadság harsonája
Kárpát ölében megriadt.

És mentek ők vészben, viharban, —
Hazaszeretet volt a vért:
S a ránk zudult fenevadak közt
Arattak győzelem-babért.

Nem, ez nem földi küzdelem volt:
Ég és pokol közt folyt a harcz; —
Föl nemzetem, velünk az Isten:
A győzedelmes te maradsz!

S hogy im a Sátán vesztit érzi,
Szövetségessel tör reánk;
De megvédett, maroknyi népem,
A honszerelmi tiszta láng.

És mégis — oh, boritsd be lelkünk
Örök felejtés fátyola! —
Letünt a nap, a mely egünkön
Olyan dicsően lángola.

S az őszi szél fuvallatára
Ugy sirnak a falevelek:
Gyászolnak egy önön jogáért
Vérpadra hurczolt nemzetet.

Nem, nem az Isten végezése,
Hogy a magyar o t t elveszett:
Erőszak dult, ármány bitangolt,
Árulással szövetkezett.

Vérébe fult a szent szabadság
S nem csak az ellen ölte meg:
Bérgyilkosa, gaz árulója,
Hazám, a tennen gyermeked!

Es jött a gyász: a Golgothának
Kinszenvedése ránk szakadt,
Hóhér-kézre jutott e nemzet
S elvérzett hóhér-kéz alatt.

Elsők ott is — elsők valának
Mindannyian a harczban is —
Nézzétek, ott megy vérhalálra
Tizenkét társsal Damjanich!

Mért bünhődnek, mi hát a vétkük?
Felelj Igazság Istene!
S ha elborult fenséges arczod,
Kezedben villám nincsen-e? . .

Oh, hogy Te is csak sirni tudtál
Megváltatásunk kinjain,
S hogy fölkelénk sirunk öléből,
Mellettünk most is él Kain! . .

Mért bünhődtek, mi volt a vétkük?
Feleljetek, ti nemzetek!
Mióta bün, mióta vétek
A hon — s szabadság szeretet? . . .

Ezért került hóhér kezére
Kit szárnyán vitt a győzelem —:
Szálljon reád a népek átka,
Ha ezt feledned nemzetem!

— Nem, a magyar könyezve fon ma
Emlékeiknek koszorut
S világtörténet őrzi hiven
A tizenhárom vértanut.

Emlékézet sötét világa,
Szaggasd meg barna fátyolod:
Arad felé sohaj, ha lebben,
Hazaszeretet gyászol ott. . . .

III.

Töröld le könnyedet én szenvedő népem,
Csillagod nem tünt le, fönragyog az égen;
Nem is egy, nem kettő — együtt tizenhárom
S Kossuth utjain az üstökös-fényt látom.

Honszerető lelkük biztatón tekint ránk,
Ámde könnyhullatást soha egyse kivánt;
Vérükből fakad a szabadság virága,
S a ki könnyet áldoz, nem okos, de gyáva.

Elborult egünkön merre csillag gyulad:
Uj ezer év felé jelzik ők az utat;
Kövessük magyarok, polgárok, testvérek:
Vértanuságukban ott az örökélet.

Nem könnyhullatással, tettel magasztalva,
Lesz a vértanuknak örök diadalma, —
S muló ezredévek rendre tovább adják:
Él a Tizenhárom s a magyar szabadság!

S. Nagy Lajos.

Tövisek és narancsvirágok.

„Az anya büne“ szerzőjétől.

Az „Ellenzék“ részére forditotta: **AMICA.**

XXXV.

(Folytatás.) (53)

Az anyja válasza gunyos nevetés volt, mi az ifju férjnek arczába kergette a vért és haragos fényt hozott a szemébe. Azonban fékezte magát, mert az anyja iránt tartozó tiszteletről nem akart megfeledkezni.

— Természetes, tevé utánna Monika, minden másképen lesz, midőn Viola a társaságba megy. Nagyon jól meg tudom érteni, hogy épen most egy kissé unatkozik és egyedül érezi magát. Randal a mult héten nagyon el volt foglalva és keveset volt vele. Ma sokat beszélgettünk és ő mondott nekem valamit, a mi neki örömet csinálna.

Lady Ryvers folytatta az irását, mintha semmit sem hallott volna; de Randal élénken nézett fel.

— Mi az? kérdé. Monika, mond meg nekem.

— A régi sz.-bynoi kert hiányát érzi; ugy látszik, az neki kellemetes foglalatosságot és sok örömöt adott.

Lord Ryvers oly jól emlékezett arra, hogy az arcza kipirult. Ez a kert valóságos paradicsoma volt neki és kellemes érzést okozott, hogy Viola gondolt arra. Monika folytatá —

— Ezek a nagy kertek itten nem sok élvezetet adnak neki. És azt mondta, hogy mennyire szeretné, ha volna egy darab földje, mely egészen az övé volna, hogy ottan olyan virágokat és gyümölcsöket tenyésszen, a milyen neki tetszik. Én ezt a kivánságot nagyon természetesnek gondolom; valóban, ezek a mi kertjeink inkább kertészeink számára látszanak csinálva lenni, mint saját magunkért.

— Természetes, hogy azt a földet foglalhatja el, a melyik neki tetszik és azt csinálhatja vele és benne, a mit akar, mondá lord Ryvers.

— Ő saját maga akar abban dolgozni, jegyzé meg Monika. Ő szereti a virágokat és maga kivánja azokat gondozni.

— Rögtön kimegyek, és az ő használatára választok a kertből egy helyet, mondá Lord Ryvers. Én tudom, hogy Violának mire

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

ki. A reviziót ellenzők körében ez a kinevezés nagy elégedetlenséget keltett, mert Forichon barátja Brissonnak és Zolának tisztelője.

Manau főálamügyész ma adta át a Dreyfus-pör minden aktáját a vizsgálati jegyzőkönyvekkel együtt, a semmitőszéki bünügyi tanácselnökének, Loewnek. A lapok tudósitói megrohanták az elnököt, de ez nem adott felvilágositást. Csupán a Journal des Débast munkatársának mondott annyit, hogy a semmitőszék tanácsa hét pontra nézve nem helyeselte ugyan az ő véleményét, de azért ő ragaszkodik inditványaihoz és azoknak érvényt fog szerezni, mert a tanácsban nincsen korlátozva a vélemények szabad nyilvánitása. Megjegyezte végül az elnök, hogy az akták átadása után nincs az a hatalom, sem a kormány, sem a parlament, sőt egész Európa sem volna képes a pör szabad menetét megakadályozni, vagy az ügyet az igazságszolgáltatás alól elvonni.

Sarrien igazságügyminiszter holnap megy nyolcznapi szabadságra, mely idő alatt Brisson fogja helyettesiteni és vagy Dreyfus visszahozatalát, vagy a per megsemmisitését fogja elrendelni s csak ezután fogják du Paty de Clam ellen a törvényes eljárást meginditani.

A Libre Parole arról értesül, hogy Picquart hazaárulás és az állam biztonsága ellen való összeesküvés miatt vád alá fogják helyezni. A hadügyminiszterium oly okmányoknak van birtokában, a melyek Picquart bünösségét bizonyitják. A Libre Parole már előre tiltakozik az ellen, hogy ezekről az okmányokról azt állitják, hogy Henry hamisitásai.

Az Aurore azt irja, hogy du Paty de Clam nincsen Olaszországban; még tegnap látták Brestben.

A Petit Journal azt jelenti, hogy Zola péntek óta Párisban van.

Tanulók létszáma
a kolozsvári tanintézetekben.

Kolozsvár, 1898. okt. 6.

(K) Kolozsvár város népességének szaporodásával rohamosan növekszik a száma a tanuló fiatalságnak is.

Az utóbbi két ivtizedben több uj népiskola, középiskola és szakiskola keletkezett. Ezek a régiekkel vállvetve igyekeztek megbirkózni a feladatokkal. Az egyes intézetekben évről évre állitják a párhuzamos osztályokat, a zsufoltság az osztályokban még is nagy. A létszám a legtöbb helyen a törvényesen megengedettnél jóval nagyobb.

A tanférfiak jóakarata, erőfeszitése immár nem elég ahhoz, hogy itt a hiányon segitve legyen.

De nem elég Kolozsvár város nagy áldozathozatala sem.

Magyarországon alig van város, a fővárost kivéve, mely anyagi erején felül, oly roppant áldozatot hozna a közoktatásügynek, mint Kolozsvár.

A Kolozsvárt levő felekezetek is anyagi erejükön tul mentek, csakhogy az iskola ügyet harmonikusan az egyházzal szolgálhassák.

Ha bepillantunk az egyes felekezeti iskolákba, a szembe ötlő hiányok, a tanerők silány dijazása meggyőz bennünket arról, hogy itt a jóakarat nem hiányzik, de megfelelően előre vinni a tanügyet, hiányzik az anyagi erő.

Az anyagi erő hiánya okozza azt, hogy az erdélyi részek központja, Kolozsvár egyetemi város falain belül **1050** tankötelesnek nincs iskolája.

Mint a pásztorfiu a vadonban ugy nő fel teljes tudatlanságban ezer gyermek.

Ezeknek nagyrésze iskola helyett megtanulja az erkölcstelenséget, megtanulja a rosszat, megtanulja a verekedést, a betörést, a lopást, a rablást. Iskolai elhanyagoltsága s a rosz társaság előkésziti ezek egy részét a nagyobb bünökre, milyen az emberölés s a rabló gyilkosság.

Hiszen a törvényszéki csarnok szomoru tünetét mutatja a közoktatás hiányának már is s ha a közoktatásra Kolozsvárt nagyobb gondot nem forditunk, ma-holnap bőviteni kell a Farkas-utczai fogházat, mert az idén is kénytelenek voltak a hosszabb időre elitéltek egyrészét más vidékek fogházaiba átszállitani, hogy az ujonnan érkező szomoru lakóknak helyet szoritsanak.

A kultuszminiszter figyelmét felhivjuk a kolozsvári népoktatási mizeriákra. A kultuszminiszternek áll módjában és ő van hivatva ezen a bajon segiteni.

Mi annyit megtettünk, hogy összegyüjtöttük s alább közöljük a kolozsvári felsőbb és középiskolák, valamint a községi és felekezeti népiskolákba az idei beiratkozások eredményét.

Ez utóbbiak feltüntetik azt az állapotot, miről fentebb általánosan szóltunk s bizonyitékul szolgálnak a mellett, hogy ezen a bajon segiteni immár égetően szükséges.

Figyelmébe ajánljuk a kultuszminiszternek az alább közlendő adatokat s kérjük, hogy az iskolák szaporitásával nyujtson módot minden tankötelesnek az ismeretek elsajátitására s a ki tovább tanulni akar, adja meg a lehetőséget a tovább tanulásra.

A beiratkozások eredményét alább közöljük:

A kolozsvári m. kir. Ferencz József tudomány egyetemre beiratkozott:

A mult tanévre:	A f. é.	A f. évben több	kevesebb
Az 1897/8 tanév I-ső felében volt hallgató	Az 1898/9 tanév I-ső felében beiratott		
884	1013	129	—

Jog- és államtud. karhoz beiratott		627
Orvostudományi „ „		83)
„ „	II. é. gy.	20)
Bölcsészet-nyelv.- és tört. tud. karhoz		184
Mathemat. term. tud. karhoz		79)
„ „ „ „	I. é. gyógy.	20)
Hallgató összesen		1013

Jegyzet. 1888/9 tanévben volt 535 hallgató. Még azelőtt 5 évvel is 1893/4 tanévben csak 644 hallgató volt.

A kolozsvári ev. ref. collegiumba beiratkozott:

Osztályba	A mult, tanévre	a f. é.	a f. évben több	kevesebb
I.	65	62	—	3
II.	54	53	—	1
III.	47	54	7	—
IV.	61	36	—	25
V.	49	51	2	—
VI.	31	33	2	—
VII.	37	25	—	12
VIII.	34	29	—	5
bennlakó egy. hallgató	25	24	—	1
elemi isk. t.	135	125	—	10
Együtt:	538	492	11	57

A kolozsvári róm. kath. főgymnasiumba beiratkozott:

Osztályba	A mult, tanévre	a f. é.	a f. évben több	kevesebb
I. A) és B)	85	I. 68	—	17
II.	68	67	—	1
III.	68	66	—	2
IV.	40	47	7	—
V.	51	33	—	18
VI.	34	33	—	1
VII.	36	29	—	7
VIII.	21	25	4	—
Együtt:	403	368	11	46

Jegyzet: Az I. párhuzamos osztályt a folyó tanévvel beszüntettük; innen a nagyobb apadás.

Kelt Kolozsvárt, 1898. okt. hó 6.

Erdélyi Károly, igazgató.

A kolozsvári unitárius főgymnasiumba beiratkozott:

Osztályba	A mult, tanévre	a f. é.	a f. évben több	kevesebb
I.	48	60	12	—
II.	49	31	—	18
III.	49	43	3	—
IV.	40	28	—	12
V.	26	37	11	—
VI.	35	35	—	—
VII.	39	27	—	12
VIII.	16	40	24	—
Együtt:	293	301	50	42

A kolozsvári állami tanitóképző intézetbe beiratkozott:

Osztályba	A mult, tanevre	a f. é.	a f. évben több	kevesebb
I.	40	38	—	2
II	20	38	18	—
III.	21	18	—	3
IV.	18	20	2	—
Együtt:	99	114	15	—

A kolozsvári kereskedelmi akadémiába beiratkozott:

Osztályba	A mult, tanévre	a f. é.	a f. évben több	kevesebb
I.	86	86	—	—
II.	93	76	—	17
III.	79	84	5	—
Együtt:	258	246	—	12

Jegyzet. A létszám apadását az okozta, hogy a felsőbb hatóság az osztályok képességére korlátozó intézkedést tett. Mindenik osztály párhuzamos classisokból áll.

Kiss Sándor, igazgató.

A kolozsvári városi polgári fiu iskolába beiratkozott:

Osztályba	A mult, tanévre	a f. é.	a f. évben több	kevesebb
I. a) és b)	106	149	43	—
II. a) és b)	92	90	—	2
III.	64	78	14	—
IV.	49	57	8	—
Együtt:	311	374	65	2

Jegyzet. Az iskola felügyelő bizottsága indokolt sürgős előterjesztésben a városi tanácsot megkereste, hogy a első oszt. ban egy 3-ik (C) osztály felállitását engedélyezze s a harmadik osztályt párhuzamositsa, mivel a törv. (1868 XXXVIII) 70. §. szerint a polgári iskolába egy-egy osztályába 50 tanulónál többet felvenni nem lehet.

Kolozsvár, 1898. szept. 10-én.

Dr. Széchy Ákos, igazgató.

Tudomásunk szerint ez előterjesztésnek a város kimerült anyagi viszonyaira való tekintettel nem volt foganatja.

Szerk.

(Folyt. köv.)

van szüksége, és mi fog neki tetszeni. — Monika, mennyire örülök, hogy te erre reá jöttél.

— Ha a feleséged tejgazdaságot kivánna folytatni, azt hiszem, hogy azt is rendeznél a számára? szólt közbe az anyja. Egészen uj dolog, hogy a Ryweswelli ladyk a saját földjükön dolgozzanak!

— Oh, anyám, mily keserüen beszélsz! kiáltá a fia, mialatt Monika, a vállának a felhuzásával, a mi többet fejezett ki a szavaknál, félre fordult.

Én igazat beszélek, és azt mondom, hogy szerencsétlenség, midőn egy ilyen háznak az asszonya olyan köznépies izléssel bir; és még nagyobb szerencsétlenség, midőn a férje pártolja azt.

— Én nem látom, hogy anyám a virágok kultiválását miért nevezi köznépies izlésnek, mondá Lord Ryvers. Hiszem, anyám, én láttalak tégedet a virágházban, a kedvencz rózsáid között dolgozni!

— Soha sem láttad, hogy a kezemet a gyümölcs szedéssel vagy a gyomlálással beszenyeztem volna, mondá az anyja. Ha a feleséged a kertben szándékozik dolgozni, a hogy, ugy látszik, leánykorában tette, akkor ő soha sem lesz bemutatható. Ez egy egészen uj eszme előttem. Én azt gondolom, hogy csak a parasz asszonyok szoktak a kapával és ásóval dolgozni.

— Anyám, te szándékosan értesz félre mindet, mondá Randal indulatosan. Ha valamelyik nővérem fejezett volna ki ilyen kivánságot, te örömmel egyeztél volna bele.

— Ennek semmi köze velem, mondá az anyja élesen. A föld, a kertek, a ház, és benne minden a tiéd Engem legkevésbbé sem érdekel. A sajátoddal azt teheted, a mi neked tetszik. Én csak figyelmeztetlek, hogy a feleséged izlései parasztosok, és ha te elkezded azoknak engedni, nem fogod tudni, hogy hol állj meg. Én azt tanácsolom, hogy kivánságait ne elégitsd ki, és igyekezz azokat magasabb szinvonalra emelni.

— Anyám, te nem vagy igazságos — valóban nem vagy az, — viszonzá a fiatal férj komolyan. Te Violának minden szükségére és kivánságára elfogultan és előitélettel nézel.

— Violát sokkal jobb lett volna ott hagyni, a hol találtad — mondá Lady Ryvers megvetéssel.

Éppen olyan sikerrel próbálhatnál káposztát ojtani a rózsa fába, mint ladyt csinálni egy olyan személyből, aki a kerti munkához és a tejes kamarában való dologhoz van szokva.

Randal hirtelen felugrott a székéről; ez már több volt, mint a mit eltudott viselni. Érezte, hogy elkeseredése gyorsan kezd erőt venni rajta, és attól félt, hogy olyan szavakat talál mondani, melyeket nem lehetne soha többé vissza vonni.

— Randal megállj! — kiá tá az anyja parancsoló hangon. Te, természetesen, azt a darab területet mégy kiválasztani, hogy a feleségednek ezt a képtelen szeszélyét kielégitsd?

— Minden bizonynyal, volt a válasz. A menyire rajtam áll, Violának minden kivánsága ki lesz elégitve.

Lady Ryvers a büszke türelmetlenségnek olyan mozdulatával állott fel a székéről, a mi a fia szivét rémülettel töltötte el.

— Nem addig, mig én itt vagyok! — kiáltá!

— Én a te kérésedre jöttem ide és maradtam itt; a nővéreid az én kivánságomra vannak itten, hogy azzal a személyel társalogva, a kit feleségednek ide hoztál, azt, ha lehetséges, czivilizáljuk. Én részemről nem tartom azt lehetségesnek; ő még a tudatlanságával is sokkal önfejübb. — Kérlek várj addig, mig én Ryverswelből elutaztam. A Ryveswelli kertekre egész életemben büszke voltam. Nem tudnám elviselni, hogy egy tudatlan asszony szeszélyének a kielégitéséért azokat a szép kerteket feldulva vagy megcsonkitva lássam.

(Folytatása következik.)

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, október 6.

Október 6.

Ma d. e. 10 órakor a kegyesrendiek templomában gyászisteni tisztelet volt az aradi tizenhárom vértanu emlékére. Ez alkalomra a templom bejárata és a főoltár fekete posztóval volt bevonva. A gyászisteni tiszteleten, melyen az egyetemi ifjuság testületileg vett részt Kozár Ferencz házfőnök celebrált teljes segédlettel. Mise végével az egyetemi ifjuság, a kolllegium tanári kara és a tanulók a belfarkas utczai templomba vonultak, hol a hymnus eléneklése után Herepei Gergely tartott magasszárnyalásu, megható imát. A gyászisteni tisztelet a szózat eléneklésével ért véget.

*

Az állami felsőbb leányiskola tanári kara és növendékei ma d. e. 9 órakor kegyeletes ünnepélyt tartottak a tizenhárom vértanu emlékezetére. Az ünnepély müsorát a Hymnus eléneklésével nyitották meg; ennek elhangzása után Versényi György dr., az intézet magyar nyelvtanára tartott egy, könnyekig megható, gyönyörü beszédet; majd Keresztély Olga, VI. osztálybeli tanuló szavalta el nagy hatással Tóth Kálmánnak „Damjanichné arczképe előtt“ cz. költeményét. Az ünnepélyt a szózat eléneklésével fejezték be.

*

A Kolozsvári Kereskedelmi Akadémia ifjusága f. hó 6-án nyilvános gyászünnepély tartott nagyszámu közönség előtt, az aradi vértanuk emlékére, melynek szépen sikerült pontjai: Gunbits Amadé ifj. titkár felolvasása, Rosenthal Jakab szavallata s az intézeti dalárba és zenekar fellépitése.

— **Öreg honvédek az „Arany lakodalmon.“** Bölöny József intendáns a kolozsvári honvédegylet tagjai részére a mai előadásra 5 közép páholy és 10 zártszék jegyet ajánlott fel. Az öreg honvédek, a kik a darab történetének megirásában egykor tényezők voltak, a hazafias intendáns kitüntető figyelméből társaságot alkotva jelenhetnek meg a szinházban. Az intendáns egyuttal kijelentette, hogy nem csak a mai előadásra, de más alkalommal is, a mikor hazafias darabot adnak, a viszonyokhoz képest mindig készséggel fog, midőn ezt a körülmények megengedik, a honvéd egylet tagjai részére tisztelet jegyet utalványozni.

— **Két koporsó egy ravatalon.** Már tettünk említést arról a megrendito családi tragédiáról, melynek hősei és áldozatai Ványa János és neje külvárosi földész pár voltak. Ványa ugyanis előbb agyonverte a feleségét, azután felakasztotta magát. És az a különben egymáshoz tartozó, a házasság kötelekei által egygyé füzött emberpár, a kik az életben karülték egymást, most a halálban ismét egyekké váltak. A rokonok szépen együvé helyezték a két külön utat járó házasfelet, s a két koporsót oda tették arra a ravatalra, mely abban a szobában állittatott fel, a hol az a két lény nem tudott egymással megférközni. A két koporsó, s a benne nyugvó halottak már nagyon is békességesen helyezkedtek el egymás mellett. Sem ők egymásnak, sem más valaki az ő nyugodalmukat immár meg nem zavarja. Tegnap délután óriási néptömeg verődött össze a külmagyar-kisuj-utczai gyászháznál. A lelkész egyszerre bucsuztatta el mindkettőjüket. Épen csak a koporsókat vitte két egymást követő kocsi a temetőbe, a hol aztán ismét összekerültek. Most már egy sirban békén pihennek. A tragédia utolsó jelenete lejátszódott

— **Az uj vizvezeték.** A szászfenesi gyüjtő kutakat és a városi vizvezeték csőhálózatait összekötő főcsövek már bevannak rakva, ugy, hogy elérték már az Auguszteum (Külmonostor-utcza) féle iskoláig kiépitve lévő csőhálózatot. A napokban már bekapcsolják a fenesi vizgyüjtő vezetékét a városi vezetékkel, s értesülés eink szerint novembertől kezdve már a fenesi gyüjtő kutak vize fogja a kolozsvári vizvezeték egész hálózatát táplálni. A szakemberek már ismertetett véleménye szerint most már a vizkalamitások nemsokára megszünnek. A fenesi gyüjtő-kutak vize ugyanis kifogástalanul és állandóan tiszta s bár valamivel keményebb viz a jelenleg használatban lévőnél, mosási czélokra is teljesen alkalmas. Igy hát kilátásunk lehet, hogy annyi vizmizéria után végre és oly nagy áldozatokkal mégis csak beáll az a kedvezőbb állapot, mely után már oly régóta és annyian epedünk. Egyben megemlitjük még, hogy az egyik szivattyugép is már megérkezett a helyszinére a máv. gépgyárából, s annak felállitása a napokban már megtörténik.

— **A német császár nővére Kolozsvárt.** A ma reggel Budapest felől érkezett gyorsvonat egy redőnyökkel ellátott udvari kocsit is szállitott. E kocsiban a szász-meiningeni örökös herczegnő, a német császár nővére utazott férjével s kiséretével. Az udvari kocsi utasai ama 13 percz alatt, mig a vonat Kolozsvárt időzött, nem jelentek meg az ablaknál. A német főherczegi pár, kinek magyarországi időzéséről az Ellenzék „Legujabb“ rovatában tegnap már megemlékeztünk, folytatta utját Bukarest felé, hol a román királyi párt fogják meglátogatni.

— **Ellentétek.** A kolozsvári vizvezeték fenesi uj gyüjtőtelepéről kiinduló vizvezetéki főcső lefektetése közben Kolozsmonostor község felső részén egy helyen egyik magántelek alatt kellett a csövet lefektetni. E czélból természetesen jókora darab helyet felástak ama bizonyos magán telken. Mikor a hatóság kérdést tett a telek tulajdonosa Nyámcz Jánosnál, hogy kiván-e a várostól ezért és a szolgalmi jogért valami kártéritést, akkor ez a derék gazda becsületes nyiltsággal és habozás nélkül kijelentette, hogy mert „a vizvezeték olyan nagy dolga a városnak és olyan fontos annak a létesülése“ — ő örvend, hogy némi áldozatot hozhat — és semmi kártéritést nem kiván!

*

Emlékezhetik még mindenki, hogy Kolozsvár főterén most folyamatban levő térrendezési munkálatok folyamán eszközölt le- vágások miatt nehány gazdag háztulajdonos, mint pretensiókkal lépett fel a vá- ros közönségével szemben.

Az a szegény kolozsmonostori parasz- gazda szivesen áldoza köz javára.

Ez a nehány gazdag háztulajdonos pe- dig — pretensiókkal lép fel a kö- zönség ellen.

Tessék levonni ebből a konzekvenciát!

— **Ipartestületi gyülés.** Az ipar- testület elöljáróságának f. havi gyülésén tá- gyaltatván az ipariskolák igazgatóságának á- irata, melyben értesiti, hogy mintegy 130 mester nem iratta be tanonczát az ipariskolába és kéri ez ipartestületet, hogy e tárgy- ban intézkedjék. Az elöljáróság határozat folytán felhivatnak mindazon iparosok, kik tanonczaikat be nem irták, hogy azt lehető sürgősen megtegyék, mivel ellenkező esetben a hatósághoz áttéve az ügyet a késedelmezőket szigoruan megbüntettetnek. Egyidejüleg fel- szólalás történt az ipariskolák igazgatósága el- len is, a mennyiben több beiratkozni akaró tanonczot hely hiánya miatt visszautasitott. Az elöljáróság ebből kifolyólag megkereséi a tanoncz iskolák igazgatóságát, hogy e tekin- tetben sürgősen intézkedjék és az igy visszau- utasitott tanonczok mestereit, mint kötelesé- ség mulasztókat ne zaklassa.

Ezenkivül az elöljáróság Erzsébet ki- rályné Ő felsége szobrára 10 forintot meg- szavazott.

— **Erzsébet királyné** szobor alapra a magyar államvasutak ifjuságának egyesü- f. hó 1-én tartott ünnepély alkalmából 10 korona bevétellel járult. Az összeg hozzánk beküldetvén, rendeltetési helyére juttatjuk.

— **Schmidt Jenő a genfi tragediáról.** Schmidt Jenő dr., az ismert ideális anar- kista, Állam nélkül czimü lapjában hossza- san szól Luccheni gaztettéről és elvtársai ne- vében megtagad vele és a genfi gyilkoshoz hasonló fanatikusokkal minden közösséget. Fejtegeti ideális elveit és kárhoztatja az á- latias erőszakot.

— **A szent Péter templom énekesei.** A római szent Péter templomban egyet- nő sem énekel a karban s mégis oly mester- módon adják elő a legnehezebb oratoriu- kat s egyéb egyházi munkákat, mintha le- alább is Patti magas sopránja harsogna fen- s uralná az egészet. A karban hatvan fiu é- kel. Persze már kora ifjuságukban képesté- ki őket s a legjobb énekesek kerülnek ki kö- zülök. Nem egy még alig tiz éves s már s kis müvész. Ha a tizenhetedik esztendőt el- érik, akkor nem énekelhetnek tovább a karban.

— **Vakmerő vadorzók.** Belgiumban a vadorzók annyira elszaporodtak, hogy ujab- ban már szinte hadat viselnek a vadász-tu- lajdonosok ellen. A hautecroixi kastély tulaj- donosának vadásza augusztus havában egy vadorzót megsebesitett. Erre a környéken levő vadorzók elhatározták, hogy bajtársukat meg- boszulják s egyik éjjel mintegy harminczan felfegyverkezve és álarcz alatt a kastélyra rontottak, mindenkit, a ki utjokban került, tüzeléssel fogadva és megfutamitva. Szeren- csére az egyik vadőr még hamarosan értésére hozhatta a vadászattulajdonosnak a készülő támadást, mire az is hamarosan felfegyverez- hette szolgaszemélyzetét s ugy állitott ki az udvarra, harczra készen. Iszonyu golyózápor következett ezután s mindkét oldalon sok sebesülés történt, mig végre a támadók vissza- vonultak. Másnap a hatóságnak sikerült a banda egy részét letartóztatni.

— **Ujfajta világitás.** A kolumbiai egye- tem könyvtárának nagytermében igen cséle- szerü világitási mód van bevezetve, mely az olvasónak az izzófény által elgyengitett szé- meire valóságos jótéteménynek bizonyult. Ez a világitási mód a következő: Egy homályos fehérre mázolt, hat láb átmérőjü fagolyó van a teremben elhelyezve. Mihelyt besötétedik, a terem négy sarkában gondosan elrejtett nyolcz hatalmas ivlámpának sugarai a golyóra vettetnek, ugy, hogy a teremben levők sem a széncsucsokat, sem a direkt fénysugarakat nem láthatják. Ez oly világosságot hoz létre, mely anélkül, hogy a szemet a legkevésbbé is megtámadná, mégis elég erős arra, hogy a terem minden részében dolgozni lehessen.

— **Az angol himlőoltási törvény.** Az angol alsóház befejezte az uj himlőoltási törvény tálgyalását és a javaslatot 2. és 3. olvasásban elfogadta. Az eredményt a himlő- oltás ellenzői győzelmének tekinthetni, mert belevettek egy abszurd paragrafust, a melynek értelmében ezentul nem büntetik meg ama szülőket, a kik nem akarják beoltani gyer- mekeiket, ha a gyermek születése után leg- feljebb 4. hónappal valamely biróság előtt kijelentik ama lelkiismeretes meggyőződésü- ket, hogy az oltóanyag árt az egészségnek. Belevették azt is hogy ama szülőket, a ki- ket egyszer megbüntettek, mert elmulasztot- ták gyermekük beoltását, csak akkor bünte- hetni meg ujból, ha a gyermek meghaladta a negyedik életévet.

— **Japán szokás.** Sehol nem játszanak olyan nagy szerepet a virágok a közéletben meg a családi életben, mint Japánban, a kertészet hazájában. A szerelmes szeladonok is virággal és nem szerenádokkal hóditják meg a nemes hölgyeket. Bizonyos jómódu házakban az a szokás divatozik már régi idők óta, hogy ha leadó lányok vannak a háznál, egy virágos cserepet három finom lánczon kiakasztanak az erkélyen. A japán Romeo, ha meg akarja tudni hogy milyen esélyei vannak, ha az egyik leány kezét meg akarja kapni, lassan oda sompolyog egy ritka növénynyel kezében a virágcseréphez és pedig oly időben, mikor tudja hogy a szeretett lény jelen van és egy rejtekhelyből megfigyelni őt és minden egyes mozdulatát A kérő a virágot gyökerestől a cserépbe ül-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

ti és távozik, de nem messzire, hogy megfigyelhesse, mi történik a virágával. A cserépbe ültetett virágot házassági ajánlatnak tekintik. A donna kilép az erkélyre és ugy tesz, mintha nem tudná, hogy mi történt virágos cserepével és midőn észreveszi a virágot, ugy tesz, mintha meg volna lepetve, s elfogadja a kérő ajánlatát, szerelmes pillantásokat vet a virágra, azt beviszi és gondosan öntözgeti. Ha ott hagyja, ez annyit jelent, hogy a kérő nem kell s ilyenkor ez többi szégyenkezve lopódzkodik haza — a legény virág meg elhervad. A végleges döntés azonban az apa kezében van s csak másnap reggel tudható meg. Mert könnyen megtörténik, hogy az apai kéz azt a virágot, a melyet szerelmes leánya reménykedve gondozásra, ismét kitépi a cserépből és odadobja az utczára. Ellenben ha az a virág, a melyet a leány elhanyagolt, másnap reggel még frissen ott áll a cserépben, ez azt jelenti, hogy az apa a menyasszonyt annak a kérőnek szánta, a ki a virágot oda beültette.

— **A zöld sugár.** A legszebb természeti tünemények egyike az, a melyben a nyugati tengerpartok lakói néha-néha részesülnek. A zöld sugár minálunk nem látható. Eddig csak Anglia és Francziaország nyugati partjain sikerült megláthatni. Este a mikor a nap korongja eltünőben van az Oczeán habjaiban és már csak korongjának széle látható, mielőtt teljesen alábukik még egy végső sugarat küld a parthoz, mintegy bucsuszó gyanánt. Ez az utolsó napsugár, a mely csak rövid ideig látható, nem olyan, mint a többi, nem tündököl abban a remek aranysárga szinben, hanem szép zöld fénnyel vonja be s környékes tárgyakat, hegyeket, fákat, házakat, embereket. Ennek a tüneménynek magyarázatát eddigelé nem sejtik. A mult esztendőben, mint Athur Mee Cardiff-ból irja, Angliában többeknek sikerült a zöld sugarat megpillantaniok; igy C. T. Withmell szeptember 8 án Blackpoolban, továbbá S. F. Young október 19-én Llanely-ben. Tudományos szempontból Ranyaid, Pérrotin és Thollon foglalkoztak ezzel a tüneménnyel, mely talán az indiai tenger partjain, a hol az ég tiszta és derült, szintén látható. Eddig azonban még nem akadt hazai megfigyelő, a ki észrevette volna a lenyugvó nap zöld sugarát.

— **Az aranygyapju.** Emlitettük, hogy a spanyol kormány azzal akarja kifejezni háláját a Francziaország részéről tapasztalt rokonszenvért, hogy Faure Félix elnöknek az aranygyapjas-rendet adományoztatja. — Az aranygyapju tudvalevőleg Európa legelőkelőbb kitüntetése. Száz lovagja van, a kik mind egyenranguak; csak a nagymester magasabb rangu. — A rend spanyol és osztrák ágra szakadt és most Spanyolország és Ausztria ötven-ötven kitüntetést adományozhat. Ausztria már régóta nem adományozott aranygyapjas-rendet franczia embereknek, kivéve az orleansi herczegnek, a ki 1896-ban esküvője alkalmából kapta meg. Spanyolország rendesen kitüntette a renddel Franczia uralkodókat, néhány herczeget, grófot és államférfit, mint például Guizotot. A köztársaság elnökei: Thiers, Mac Mahon és Grévy nem kapták meg a rendjelet. Ez idő szerint nincs is az aranygyapjas rendnek franczia tagja, hacsak ide nem számitják Joinville herczeget és Eu grófot, a kik mint braziliai herczegek kapták. Az aranygyapjas-rend utolsó franczia lovagjai voltak: Nemours herczeg, Aumale herczeg, Mac Mahon tábornagy, Talleyrand herczeg és Valencay, a kik a legelsők közt voltak. Mindegyik rendjel magán viseli az előző birtokosok neveit, mert drágaköves rendjelet csak kölcsön kapják a tagok. Két „keresztatyja" is van minden uj tagnak, és most nagyban érdeklődnek az iránt, hogy kik lesznek Faure Félix keresztatyjai. Érdekes körülmény, hogy a rend tagjai közt igen kevés a spanyol. Sagasta köztük és Eldoyen, a ki minap halt meg, szintén a rendhez tartozott. Veragua herczeg, Columbusz Kristóf egyenes leszármazottja, szintén megkapta a rendjelt. Magát az ékköves kitüntetést már nem viselik, hanem csak az aranygyapjas szalagot a nyak körül. A rend tulajdonképpen franczia eredetü, amennyiben Jó Fülöp burgundi herczeg alapitotta 1429-ben még pedig kedvese, Rumbeque Mária tiszteletére. És elég furcsa, hogy épen akkor alapitotta a rendet, amikor esküvői lakodalmát tartotta egy portugál herczegnővel.

TANUGY.

Van szerencsém a t. szülők becses tudomására hozni, hogy a vezetésem alatt álló óvodóintézet áthelyeztetett f. évi október 1. napjától, a Trencsin-tér 2. sz. házba.

Szenkovics Zelma
intézet vezetője.

Egyleti élet.

Az Orsz. Középisk. Tanáregyesület Kolozsvári Köre 1898. okt. hó 9. vasárnap d. e. 9 órakor Szamosujvárt, az áll. főgymnasium természetrajzi előadó termében felolvasó gyülést tart. Tárgyak: 1. Mácki Sándor: Elnöki megnyitó. 2. Feczkó ...: A tanulók osztályozásának szempontjai a tanjegyek. 3. Gyülés után: Az áll. főgymnasiumnak s a város nevezetességeinek megtekintése. Indulás Kolozsvárról vasárnap reggel 7 óra 21 perczkor, érkezés Szamosujvárra d. e. 9 óra 50 perczkor. Déli 1 órakor közös ebéd a „Korona"-vendéglőben, részvételi dija 1 frt 60 kr. Indulás vissza vasárnap délután 4 óra 9 perczkor. — Az elnökség lépéseket tett kedvezményes vasuti jegyek szerzésére.

*

A kolozsvári izraelita nőegylet választmánya F. Fischer Vilmosné elnöklete alatt tegnap tartott ülésében tárgyalás alá vette az „Erzsébet királyné-alap" központi bizottságának felhivását, mely szerint a magyarországi nőegyletek által Erzsébet királyné emlékének megörökitése végett megindítandó gyüjtésben való részvételre a kolozsvári izr. nőegylet is felkéretik. Beható eszmecsere után a választmány elhatározta, hogy a gyüjtést a legközelebbi napokban megindítja s annak eszközlésére a választmány tagjait kéri fel. Az egylet nem annyira az adományok nagyságára, mint inkább arra fektet sulyt, hogy minél többen vegyenek részt az adakozásban. Figyelmeztetni kivánja továbbá a közönséget, hogy csak az egylet bélyegzőjével jelzett gyüjtőiveken sziveskedjék adomáyokat jegyezni.

SZINHÁZ.

Coulisset ur. Jó ismerősünk, a franczia Pry Pál ujra beköszöntött a kolozsvári szinpadra. Ha jól emlékszünk, az már a hetedik találkozásunk vele. Hanem a mióta utoljára láttuk, egy kissé meghizott, megvaskosodott és ugy vettük észre, hogy a „franczia Pry Pál" most már kevésbbé „franczia", mint a tavaly. Szóval most más játszotta Culisset urat: tavaly Megyeri, az idén Vendrei. Természetesen mindakettő saját egyéniségébe olvasztotta bele a szerepet; s ha versenyről volna szó, akkor azt mondanók, hogy a kettő közül az a győztes, a melyiknek egyéniségében több van a franczia könnyüsségből. Természetes, hogy azért nagy sikere volt a Vendrei Coulisset-jének is, hiszen egész este meg nem szünt a hahota s a kitünő komikus állandó derültségben tartotta a szinházat. Nem helyeseljük azonban, hogy Vendrei hosszu hajjal játszta ezt a szerepet. Ő azt mondja ellenvetésül, hogy Coulisset vidékről felkerült ember. Ugyan, annyira el volnának maradva Francziaországban a vidéki emberek? S vajjon elnéznének egy ilyen embert a legelőkelőbb társaságokban? Janovics és Patakia régi jók voltak. Meglepetés volt ránk nézve Bartos Gyula, ki igazán pompásan csinálta meg a zsémbes tábornokot. Ez a törekvő szinész szépen halad egy idő óta és milyen jól érvényesül mindenféle szerepben. A hölgyekről nehezebb volna határozottan beszélni. Miklósi Ilona nem volt diszponálva s igy tőle legfeljebb csak körvonalakat láttunk. Hogy csinosan öltözködött, el kell ismernünk. Barótiban nehezen ismerhettünk rá egy párisi asszonyra. Különben arról ő nem tehet. Annál jobb volt Marosi Adél, ki csinos szinpadi alak és a szobaleányt kitünően játszta. (Figyelmeztetjük azonban, hogy télen nem szokás kivágott czipőben járni.) A többi szereplőről nincs mit mondanunk. A kiállitás természetesen diszes és izléses volt. A szőnyegek, pálmák a második felvonásban sokat emelték a kiállitás diszét. Az előadás pedig általában a legjobbak közé tartozott, a mit készséggel elismerünk.

*

Holnapi előadás. Daudet és Belot drámája: „Ifj. Fromont és id. Risler" kerül holnap pénteken szinre, a melyben először lép föl ez alkalommal Szilágyi Berta. A darabban játszik jóformán az egész drámai személyzet, s a főbb szerepek Hatala Györgyike Laczkó Aranka, Miklósi Ilona, Váradiné, Bartos, Janovics, E. Kovács, Szentgyörgyi, Tompa és Vendrei közt vannak kiosztva.

MULATSÁG.

A „Kolozsvári kömüves-segédek szakegylete" saját dalárdája közremüködésével, saját alapja javára 1898. évi október hó 8-án (szombat) estve a „Városi Vigadó" disztermében dallal, szavalatokkal, humorisztikus előadással egybekötött tánczvigalmat rendez.

Sport.

Az alsó-zsuki lóversenyek.

Az E. F. V. T. által Alsó-Zsukon október 9-én vasárnap rendezendő második napi lóversenyek programmja 5 futamot ir elő. És pedig 1. a „Magyar Lovar Egylet" diját. Ezen futamra 25 ló nevezése érkezett be, tehát a legmagasabb szám, melyet eddig a társulat fennállása óta elért. 2-ik futam lesz az állami mének vadászversenye 10 lóval. 3-ik a „Helena"-dij, melyre 20 ló bir indulási joggal. 4-ik a 9 nevezéssel zárult s Ő Felsége által adományozott „Hadseregi" dij s 5-ik ujra az állami mének vadászversenye 10 lóval.

Eltekintve a közönség által kedvelt vadászversenyektől, azt hisszük, hogy legnagyobb érdeklődést a „Magyar Lovar Egylet" dija fogja képezni, már a sulyozásnál fogva is, mert méltán kiváncsiak vagyunk arra, hogy például, mint fogja a Hoffmann százados „Conjurorja" felvenni a versenyt 92½ kilójával a br. Szentkereszty István „Csábitójával" szemben, mely csak 65 kilót visz.

Igaz ugyan, hogy „Conjuror" egy izben a bécsi versenyeken már a 30000 koronát is megnyerte, de azért nem kisebb ellenfelekkel kell startolnia, mint a gr. Bethlen „Arabellája" és „Ilonája", a Horthy Szabolcs „Mátkája", s a gr. Teleki számtalan dijat nyert „Julcsájával". Meglepetésekre is lehet kilátásunk, a mennyiben ezen dijra még 6 olyan ló is van nevezve, mely még eddig nyilvános pályán nem indult, s melyeket természetesan még nem volt alkalmunk megösmerhetni.

A „Helena" dijra nevezettek között csak 3 olyan van, mely még nyilvános pályán nem futott, de azért — bár meglepetés itt is lehet — mi mégis a régi ismerősök között keressük a győztest s az vagy a gr. Bethlen Károly „Hegyese", vagy a br. Wesselényi Béla „Arthemis"-e lohet, habár a gr. Bethlen „Ilona és „Fecské"-je s a gr. Bornemisza Elemér „Szárcsá"-ja sem kicsinylendő ellenfelek.

Legnehezebb a „Hadseregi" dij győztesének a megjelölése, mert itt a legtöbb ló teljesen ismeretlen közönségünk előtt. Ha azonban Hoffmann százados „Conjuror"-ját eme dijra inditja, ugy több, mint bizonyos, hogy ő viszi el a száz aranyat, de azért a gróf Horváth Tholdy Rudolf főhadnagy „Nagy-Kristóf"-jának is sok hive lesz, a mennyiben a mult évi ezen dijban Nagy-Kristóf, mint győztes páratlanul jó lónak bizonyult. Hummel százados „Torontál"-jának is kitünő hire van s a Makay főhadnagy „Alamizsnája" is teljesen kész a startra.

Hisszük, hogy a F. V. Társulat vasárnapi lóversenyét a lehető legnagyobb közönség fogja látogatni, mit a kitünően egybeállitott programm valóban meg is érdemel.

*

Figyelmeztetés. Miután Szabadkán a takonykor fellépése hivatalosan konstatáltatott, figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy oly lovakat, melyek az október 2-ki szabadkai lóversenyekre bebocsájtást nyertek, semmi körülmények között sem engedünk be a f. évi alsózsuki versenytérre.

Az Erd. Falka Vadász Társulat Igazgatósága.

*

A szamosmenti kerékpár-klub 1898. évi október hó 23-án délután fél 2 órakor Deésen, a deés-kaczkói utvonalon egyleti (házi) országuti versenyt rendez.

Gyászrovat.

Magyar-gyerőmonostori Báró Kemény Endre, több cykluson át országgyülési képviselő f. hó 5 én délben, hosszas szenvedés után meghalt Nagy-Enyeden. Temetése e hó 7 én délután lesz, mikor is a gyászszertartás után a csombordi családi sirboltban fog örök nyugalomra helyeztetni.

A nagymiveltségü főur halálát 3 gyermekén kivül Kemény és Zeyk család gyászolja.

*

Br. Kemény Endre 1845-ben született. Atyja br. Kemény György Tordamegye népszerü, derék főispánja volt. Középiskoláit a kolozsvári ev. ref. főtanodában végezte. Rendkivüli éeztehetsége és szives, előzékeny, jó modora miatt ugy tanárai, valamint pályatársai által tisztelve és szeretve lett. Irodalmi müködésével már akkor feltünt. Egyik éltető lelke volt az akkori „Bajza-kör"-nek, melynek tagjai voltak: Sámi Lajos, br. Wesselényi Miklós, br. Bánffy Endre, Hegedüs Sándor, Hegedüs István, Hory Béla, Herczeg Lajos, Molnár Albert. A „Bajza-kör" által kiadott ifjusági lapnak hosszasan társszerkesztője volt. A jogot Budapesten végezte. Már mint joghallgató több szépirodalmi lapba dolgozott. Beszélyei közfeltünést keltettek. Több lyrai verse is jelent meg. Az összeköttetést nagynevü rokonával br. Kemény Zsigmonddal jogász korában folyton fenntartotta. S a fiatal tehetséges egyén iránt br. Kemény Zsigmond nagy elismeréssel viseltetett s jövőjétől igen sokat várt. A jogot elvégezve megnősült s egy ideig kizárólag családjának és gazdálkodásának élt. Később ismét visszatért első szerelméhez az irodalomhoz. A hetvenes években jelent meg egy kötet költői beszélye, melyet a kritika nagy elismeréssel fogadott.

Irt több tragédiát és szinmüvet is melyek közül egy párt nagy hatással a kolozsvári szinpadon is adtak. Kitünő dramaturgiai ismeretei voltak. Ép ezért kinevezték a kolozsvári nemzeti szinház intendánsává, a hól főtörekvése volt a drámai faj emelése. De mivel a szinház subventiojának felemelését — a melyet egy magassabb nivo elérhetése szempontjából — okvetlen szükségesnek látott — ki vivni nem tudta, állásától egy év mulva vissza lépett. Később a M.-Ujvári választó kerület országgyülési képviselőnek választotta meg. A szabadelvü párt tagja volt ugyan, de nem csinált titkot abból, hogy a pártviszonyokkal megelégedve nincs. Zseniálitása nem türte a békót. Ezelőtt pár évvel az „Erdélyi Irodalmi Társaság" br. Keményt rendes tagjává választotta meg; de részben keleti utazása, részben betegeskedése akadályozta, hogy ott székfoglalót tartson. Br. Kemény Endrében egy valódi tehetség szált sirba — ki talán más életkörülményekközt nagy nevet hagyhatott volna hátra.

*

M.-Ujvárról az elhunyt képviselőről a következőket irják:

A megboldogult nem a szélső mamelukok táborából való, habár kormánypárti is volt; nagymüveltségü, sokat olvasott, sokat látott és szellemes Kemény volt.

Az embereket egyéniségök és nem állásuk után becsülte. Barátairól épen ugy mégmondotta az igazat, mint a látszólagos ellenségeiről. Ellenségei nem voltak, mert vagy a vele született szellemes spergükkel vagy a keresetlen nyerseségével magához vonzotta és magánál tartotta az embereket.

Az osztrákot épen ugy gyülölte, mint mi s a hol szóba jöttek, még vehemensebb módon szidta, mint mi.

A képviselőházi tanácskozásokon az utóbbi cziklus alatt nem is vehetett betegsége miatt részt.

Ide ugy jött a legutóbbi választáskor, mint, a ki tisztában van azzal, hogy földi pályáját rövid idő alatt bevégzi.

*

Balogh Emma f. hó 4-én életének 23-ik évében, egy évi hosszas szenvedés és a halotti szentségének ájtatos felvétele után jobb létre szenderült. Özv. Balogh Ferenczné mint bánatos anya. Balogh Irma, Sárdi Istvánné, Balogh Antonia, Rudolf Ferenczné, mint testvérei. Sárdi István, Rudolf Ferencz, mint sógorok. Sárdi Olga mint unokahuga.

Köszönetnyilvánitás.

Mivel forrón szeretett, felejthetetlen drága nőm, néhai Baróthy Sándorné sz. Áttl Róza kedves hitvesem miatti vigasztalhatatlan bánatomban nem fejezhetem ki egyenként hálás köszönetemet mindazon szeretett rokonoknak, jó barátoknak, s ugy a kedves közeli, mint távoli ismerősöknek, kik elhunyt nőmet hosszas betegsége alatt becses látogatásaikkal, s szomoruan bekövetkezett elhunyta alkalmával pedig végtisztességtételén való szivélyes részvételökért, s fájdalmunkat enyhitő megjelenésökért s többeknek azon áldozatkész szeretetökért, melylyel megboldogult kedves nőm szerény ravatalát diszes koszoruikkal kegyesek voltak ékesiteni, fogadják e helyről ismételten mindannyian bánatos férje leghálásabb köszönetét.

Kolozsvár, 1898 okt. 6.

Baróthy Sándor
nyomdász.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék" táviratai, telefon tudósitásai, és sürgöny-levelei.)

Tancsis ünnep a fővárosban.

Budapest, okt. 6.

A Tancsis siremlék leleplezési ünnepélyét, mit a rendezőség a királyné elhalálozása miatt a mult hóról elhalasztott, a kerepesi uti közteremetőben e hó 16-án fogják megtartani. Az ünnepi beszédet Barabás Béla dr. országgyülési képviselő fogja mondani.

Iparfelügyelők deczentrálizácziója.

Budapest, okt. 6.

Dániel Ernő báró kereskedelmi miniszter az iparfelügyelőségeket decentrálizálta s részükre uj utasitást dolgoztatott ki, mely őket a kereskedelmi és iparkamarákkal szorosabb összeköttetésbe hozza. Két ujonnan kinevezett iparfelügyelő müködését a vidéken már meg is kezdte, két felügyelőt pedig a miniszter külföldi tanulmányutra küldött, hogy ott a munkás védétörvény szempontjából szükséges gyári és ipari berendezéseket tanulmányozzák. Az egyik vidéki iparfelügyelőt, a Szegedre kinevezett Gerster Miklóst azzal is megbizta a miniszter, hogy a Krassószörény megyei bánya telepeken is szigoruan ellenőrizze.

A középiskolai tantervek reviziója.

Budapest, okt. 6.

Az orsz. közokt. tanács állandó bizottsága e hó 4-én tartott ülésében, Dr. Beöthy Zsolt elnöklete alatt, tovább folytatta és befejezte a májusi összes ülésén tett inditványok tárgyalását a kiküldött szakbizottság jelentése alapján. Ezzel a középiskolai tantervek revizójának munkálatai az orsz. közokt. tanácsban véget értek s további sorsuk a vall. és közokt. minisztertől függ, a ki a revideált tantervek végrehajtásának módozatai felett dönt. — Az állandó bizottság legközelebbi ülésében már a polg. iskolák reformjára tér át s egyelőre eme iskolák szervezetének alapelveit és a többi iskolákhoz való viszonyát veszi tárgyalás alá.

Az uj osztrák kereskedelemügyi miniszter.

Bécs, okt. 6.

A lapok egybehangzó jelentése ő Felsége kinevezte Dipauli báró képviselőt kereskedelemügyi miniszterré; de ez a hir hivatalos oldalról még nem nyert megerősitést.

Carnot özvegyének temetése.

Páris, okt. 6.

Carnot özvegyének temetése a Madelaine-templomban nagy részvét mellett ment végbe. Jelen voltak a mostani miniszterek, számos volt miniszter, a diplomácziai kar és igen sok más előkelőség. A holttestet a passy-i temetőben helyezték örök nyugalomra.

Asztalosok sztrájkmozgalma.

Budapest, okt. 6.

Az asztalos munkások, illetve segédek közt a tavaszon mozgalom indult meg a 9 és ½ órai munkaidő behozatala érdekében. Követeléseiket már hat hó előtt beterjesztették a segédek az ipartestülethez, arra azonban eddig még választ nem kaptak. A munkások most a válaszadásra ismét felszólitották az ipartestületet. A mesterek magatartásából azt következtetik a munkások, hogy követeléseiket nem hajlandók teljesiteni. Ennek következtében a munkások most uj fegyverrel kivánják kivivni az óhajtott kedvezményeket: t. i. részletekben végrehajtandó sztrájkkal. A munkások ugyanis egy-két mühelyben mindig beszüntetik a munkát s a munkában állók a sztrájk alatt segélyezni fogják a sztrájkolókat. Az effajta részleges sztrájk nálunk eddigelé még ismeretlen, külföldön azonban már többször és saját érdekükben majdnem mindig sikerrel fordultak e fegyverhez a munkások. — Vasárnap különben az asztalos munkások nyilvános gyülésen fogják ügyeiket megbeszélni.

Kossuth adjutánsa.

Budapest, okt. 6.

Rómában tegnap meghalt Murtini Sebestyén, vasuti tisztviselő, ki részt vett a 48—49-iki szabadságharczban.

Adjutánsa volt Kossuth Lajosnak. Részt vett a debreczeni csatában, a hol az oroszok elfogták és átadták az osztrákoknak, kik Josefstadtba internálták.

A togságból mikor kiszabadult, visszatért Olaszországba. A vasutnál kapott kis hivatalt.

Hetven évet élt.

Napoleon Lajos Párisban.

Berlinből sürgönyzik:

Napoleon Lajos herczegnek párisi utazása itt nagyobb feltünést kelt, — mint magában Párisban.

Párisban a herczeg utazása csak a szocziálisták táborában keltett gyanut. Az orosz dicsőségre vágyó Francziaország zilált helyzetére való tekintettel, a herczeg utazása még veszedelmes bonyodalmat idézhet elő.

A herczeg állitólag egyelőre csak a viszonyokat akarja tanulmányozni.

A „Neueste Nachrichten" czimü lap figyelmeztetett arra, hogy az orosz küldetésben járó Napoleonidának kilátása lehet, hogy franczia trónra jusson, mert nem kell feledni, hogy Francziaország a meglepetések hazája.

Főszerkesztő:
BARTHA MIKLOS.
Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR.

„KEGYELET"
temetkezési intézet
Kolozsvárt, B.-közép u. 10. (a tiszt. Minorita társház alatt).
Uj hazai felszerelés. Szolid és pontos szolgálat. Legolcsóbb árak.
Telefon 402. 401.
(6—50)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Hirdetések.

1085—1889 I. 766 2—3.

Versenytárgyalási hirdetmény.

A nagyenyedi államépitészeti hivatal területén levő Torda-N.-Szeben- brassói,- Gyulafehérvár- topánfalvi, Zalatna- nagyalmási és déva-abrudbányai állami közutakon 1899., 1900., 1901., 1902., 1903., s 1904. években eszközlendő kavicsszállitás biztositása végett **a folyó 1898 évi október hó 26-án** a kereskedelemügyi m. kir. miniszterium és a fentnevezett államépitészeti hivatal helyiségében zárt irásbeli ajánlatok utján versenytárgyalás tartatik.

Felhivatnak ennélfogva vállalkozni kivánók, hogy ajánlataikat a kereskedelemügyi m. kir. ministerium segédhivatalainak igazgatójához, vagy a fentemlitett államépitészeti hivatalhoz czimezve, legkésőbb a kitüzött tárgyalási nap d. e. 10 órájáig nyujtsák be. A később beérkezett ajánlatok, valamint általában a bármikor beérkezett táviratok és utóajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatok öt pecséttel zárt boritékán a czimzést felvett világosan kiirandó az államépitészeti hivatal és azon állami közut neve, melyre az ajánlat vonatkozik.

Az ajánlatok az államépitészeti hivatalban átvehető ajánlati és felosztási kimitatási minta szerint teendők meg.

Azon esetben, ha ajánlattevő a kereskedelemügyi minister ur Ő Nagyméltósága által elfogadott, s az államépitészeti hivatalnál kitett kőmintától eltérő kőanyagot kivánna szállitani, ennek saját pecsétjével ellátott két mintáját ajánlatához mellékelni, s egyuttal a felosztási kimutatás 6. rovatában a termelési helyet is megjelölni tartozik.

Az árnak a kereskedelemügyi minister ur Ő Nagyméltósága által elfogadott s az államépitészeti hivatalnál kitett mintával azonos, vagy bár attól eltérő, de legalább is oly minőségü anyagra kell vonatkoznia.

A benyujtott ajánlatok vissza nem vonhatók s mindegyik ajánlattevő ajánlatának beadásától számitott nyolcz hétig kötelezettségben marad.

Az államépitészeti hivatal területén átvonuló minden egyes állami közuti vonalra külön ajánlat nyujtandó be.

Az állami közutaknak csupán egyes részeire tett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Ugy az ajánlat, mind a hozzá mellékelt felosztási kimutatás, szabályszerü bélyeggel látandó el, és mindkettő az ajánlattevő által aláirandó.

A bánatpénznek az állampénztárba vagy adóhivatalba történt befizetését igazoló nyugta az ajánlathoz csatolandó.

A bánatpénznek a tárgyalásnál alapul szolgáló felosztási kimutatásban kitett mennyiség után az ajánlott árak összegének 5%-át kell kitennie.

Készpénz vagy értékpapir az ajánlathoz nem melléklendő.

Azoknak az ajánlattevőknek, kiknek ajánlata el nem fogadtatott, bánatpénze az árlejtés eredménye feletti határozathozatal után fog kiadatni, illetve az intézkedés a kiadatás iránt megtétetni.

A tett ajánlat vállalkozót azonnal, a kincstárt azonban csak azon naptól fogva kötelezi, melyen azt kereskedelemügyi minister ur Ő Nagyméltósága elfogadja.

A szállitási szerződés és részletes feltételek, az ajánlati minta s ennek mellékletét képező felosztási kimutatás és kőminták az államépitészeti hivatalnál a szokott hivatalos órákban átvehetők, illetve megtekinthetők.

Kelt, Nagy-Enyeden, 1898. Szeptember 26-án.

Alsófehérmegyei m. kir. építészeti hivatal.

Árverési hirdetmény.

A kolozsvári ev. ref. Theologia palotában levő **„Népbank“** mint szövetkezet helyiségében **folyó hó 4-én délután 2 órakor** és esetleg a reá következő napokon ugyanazon időben mindenféle **arany- és ezüst ékszerek, evőeszközök stb.** a legtöbbet igérőknek készpénzfizetés mellett nyilvános árverésen eladatnak.

Kolozsvárt, 1898 Október hó 3.

757. 2—*. **A tulajdonos.**

Sz. 3185—898 762 2—2

Faeladási hirdetmény.

Szab. kir. Erzsébetváros Tanácsa közhirré teszi, hogy a város tulajdonát képező és Erzsébetváros határán a „Papok kutja“ dülőben levő **tölgyes erdő** fája tővön folyó **1898. évi október hó 20-án d. e. 11 órakor** a városi tanácsház üléstermében tartandó **zárt irásbeli versenytárgyaláson** elfog adatni.

A kérdéses erdőterület közvetlenül az erzsébetváros—hundorfi jókarban levő megyei utvonal mellett az erzsébetvárosi vasuti állomástól 4 kilométerre fekszik s a tölgy átlagos mellmagasság átmérője 52 cm.

A keresztülvitt becslés szerint találtatott 1233 m³ tölgy épületfa, 504 m³ bükk-gyertyán hasáb tüzifa és 86 m³ tölgy bükkgyertyán dorong és ágfa.

Kikiáltási ár 5796 frt 9 kr.

Versenyezni óhajtók felhivatnak, miszerint 500 frt bánatpénzzel felszerelt ajánlatukat folyó 1898. évi október hó 20-án d. e. 11 oráig alólirott városi tanácshoz annyival is inkább adják be, mert később érkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatban az igért ár betükkel is világosan kiirandó s az is kifejezendő, hogy ajánlattevő az árverési feltételeket ismeri s azokat magára nézve kötelezőknek tekinti.

A részletes feltételek a polgármesteri irodában a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Szab. kir Erzsébetváros Tanácsa, 1898. évi szeptember hó 29-én.

Trajánovits János
polgármester.

Sz. 116—1898. e. k. t. 763. 2—3.

Haszonbérleti hirdetmény.

A Fogaras városi ev. ref. egyházközség a tulajdonát képező napi, heti és országos (termény, ugyszintén barom)

vásárvám-vételi jogát,

mely kiterjed Fogaras város kül- és belterületére, **árverés,** illetőleg **offert utján is,** haszonbérbe szándékozik adni.

A bérlet ideje tart az 1899-ik év kezdetétől az 1904-ik év végéig, 6 évre.

Kikiáltási ár évenkintl 5000 frt, bánatpénz 500 frt, mely az állam által elfogadott értékpapirokban is letehető.

Az offert utján árverezők ajánlatai is a fenti bánatpénzzel látandók el.

A szóbeli árverezés **folyó évi október hó 17-ikén délelőtt pont 10 órakor** fog megtartatni az ev. ref. **első papilakon,** — mely időig a kellő bánatpénzzel ellátott offertek is nyujthatók be az **első lelkészi hivatalhoz.**

Az árverezési feltételek, mint szintén a vásárvám tarifa is, **az első lelkészi hivatalnál** bármikor betekinthetők s azokból kivánatra — méltányos dij mellett — másolatok is szerezhetők.

A fogarasi ev. ref. egyházközség keblitanácsának 1898. september 11-én tartott üléséből.

Pánczél Károly,
ev. ref. első pap és egyházi elnök.

Sz. 2555—98. 770. 1—1.

Árlejtési hirdetés.

A **„Károlina“ orsz. kórház** betegeinek 1899 évben szükséges

zsemle és zsemle-kenyér

szállitására **1898 október 20-án déli 12 óráig** beadandó zárt irásbeli ajánlatok mellett árlejtés hirdettetik.

Bánatpénz 400 korona.

Bővebb feltételek a kórház irodájában megtekinthetők.

Kolozsvárt, 1898. szeptember 20-án.

„Károlina“ orsz. kórház igazgatója:

Dr. Engel Gábor.

Elsőrangu intézet

előnyös feltételek mellett alkalmaz oly egyéneket a társadalom minden rétegéből, kiknek komoly szándékuk biztos jövedelemre szert tenni.

Czim a kiadó-hivatalban. 768. 2—3

KULCSÁR VILMOS

első erdélyi

gőzműfestődéje és vegyészeti mosódája

(ruhatisztitó intézet)

mindennemü **egész** és szétfejtett **női- férfi- gyermek-** és **egyenruhák, függönyök, szönyegek, himzések, szövetek** stb. részére.

Kiváló szakképzett **selyemfestő, jószinü harisnya, glacce-kesztyü-** és **strucztoll-festő** stb.

Az ország legelső köreiben általánosan elösmert

legjobb hirnevü intézet.

Alapos müvészi kezelés, gyors szállitás, naponta postai és vasuti szétküldés.

Gyár és központ: **Nagy-Szeben.**

Divatárusok képviselőkül kerestetnek!!

729. 4—10.

Eladó ujház

Kis-utczában 2ª sz. a. az **uj ref. templom közelében** egy 3 szobából, konyha, kamara, pinczéből és mellékhelyiségekből álló, kiskerttel biró az idén épült s igy **15 évig adómentes kőház** a rajta levő háromezer frt törlesztési kölcsön átvétele mellett **2600** frtért eladó. Értekezhetni lehet **Hory Béla** Kolozsvármegye árvaszéki elnökénél. 676 9—10.

Nagyobb vételnél árengedély!

Füszer, Liszt, Rum, Likör!

Legjobb minőségü bükk és cser

tüzifa

WERTHEIMER VILMOS-nál

Széchenyi-tér, Babos-palota sarok üzletben,

és saját házánál Széchenyitér 33. sz.

Vágott tüzifa 50 kg. felül bármennyi, minden időben leggyorsabban házhoz szállitva.

Petrozsényi első minőségü **salon kőszén** és **bükkfa szén** nagy raktár. 738. 5—20

Nagyobb vételnél árengedély.

Nagyobb vételnél árengedély!

Kétlakás

Külmagyar-utcza 42. sz. alatt azonnal kiadó

5 szoba, konyha, fürdőszoba, pincze, vizvezetékkel (Closette) és csatornázással ellátva.

Ugyanott 3 szoba, konyha, pincze, fáskamara és nagy kert, tel, igen olcsón kiadó! 759. 1—3

Udvari András

kocsi-gyártó Kolozsvárt,

Hidfő-utcza „Zöldfa“-vendéglő mellett.

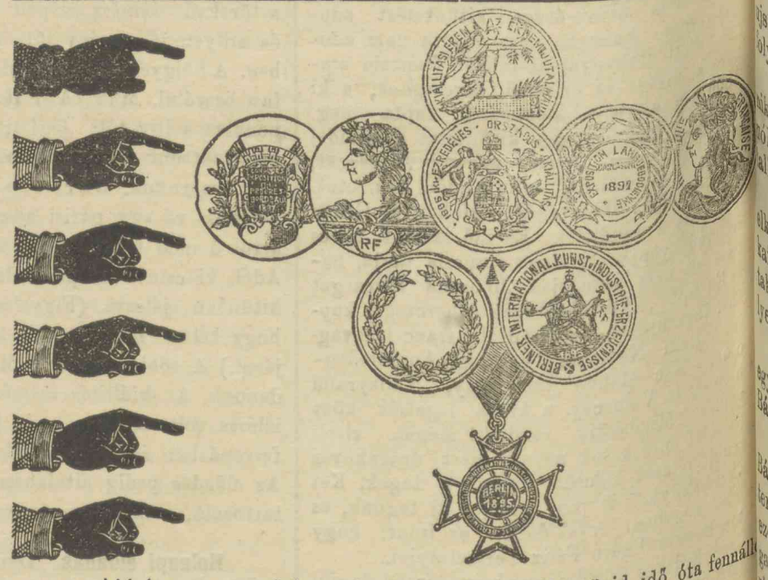

Ajánlom a nagyérdemü közönség figyelmébe rövid idő óta fennálló

kocsigyártó üzletemet,

a melyet most tetemesen megnagyobbitottam és saját **kovács-műhelyben** rendeztem be, a hol elvállalok mindennemü **kovács, nyerges és fényező** munkákat szakszerü kivitelben.

Raktáron nagy választékot tartok!

Készitek bárminő **reklám-** vagy **fényüző** kocsikat. Elvem jó és tartós munkát készíteni, lehető szolid árért.

A nagyérdemü közönség további pártfogását kérve tisztelettel

Udvari András,
kocsi-gyártó.

725. 5—0.

Gyári üzemünk emelkedése folytán, hogy annak pontosan megfelelhessünk helyben **Wesselényi Miklós-utcza 19. sz. a.** fennállott üzletünket bevontuk és a nevezett helyen teljesen beszüntettük.

Vevőink kényelmét szem előtt tartva azonban gyártelepünkön raktáron tartunk ezentul is mindennemü technicai és gépfelszerelési czikkeket u. m. asbest ruggyanta lapok, tömlők, gyürük, zsinorok, Hungaria Frictiouless valamint a faszijj korongoknak erdélyrészi kizárólagos főraktárát jövőre is megtartjuk, továbbá kazán csövek, gázcsövek, vizmentes ponyvák, szóval mindennemü gazdasági gépek és gazdasághoz szükségeltető gépfelszerelési czikkekben a követelményeknek teljesen kielégitő raktárt rendeztünk be.

Ennélfogva kérjük jövőre becses rendelményüket gyártelepünkhöz czimezve feladni, előre is biztositva a szolid és pontos kiszolgálásról.

Egyidejűleg becses figyelmökbe ajánljuk gépgyárunkat és vasöntődénket, hol 5 gramtól 5000000 grammig elvállalunk öntvényeketa legszakszerübb kivitelt biztositva.

Szives pártfogásokat kérve maradunk kiváló tisztelettel

Solymosy és Kósch gépgyár czég, tulajdonos

Solymosy Olivér.

553. 21,—0.

Ny. Magyary Mihály nyomdájában Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.